

Gomila predloga i primedbi na energetske direktive Evropske komisije

Kompromisna direktiva za energetska efikasnost 1

Nejkov: Nobel onome ko nađe rešenje za energetska sirotinju 1

Eurelectric i EWEA: Očuvajte investicije u infrastrukturu ... 4

Beč čeka pojašnjenje direktiva za alternativna goriva ... 7

Rumunija: Trgovcima samo jedan kanal za kupovinu el.energije ... 2

TEMA: BP postaje suvlasnik Rosnjefta ... 4

STRAZBUR - Evropski parlament je izglasao novu Direktivu za energetska efikasnost, koja traži od članica EU da obnove u zgradama 3% ukupne površine prostora koji se greje ili hladi, a koji je u vlasništvu (ili najmu) javne uprave. Takođe, energetske firme moraju ostvarivati uštede na energiji korakom od 1,5% godišnje prodaje do 2020. Istovremeno je Evropski parlament zaoštrio (za 15 puta, ili maksimalno 0,1%) propise o sadržaju sumpora u brodskim gorivima. Za ostala područja maksimalni nivo sumpora smanjuje se sa sadašnjih 4,5% na 0,5%, počev od 2020. godine. Evropski parlament očekuje da će novim propisima smanjiti zavisnost zemalja EU od uvoza energenata. EU je prošle godine uvezao energenata u vrednosti 627 milijardi dolara, što je 3,9% bruto domaćeg proizvoda Unije, prenosi **UPI**.

PODGORICA – Direktor Sekretarijata Energetske zajednice (EZ) Slavčo Nejkov rekao je za podgoričke **Vijesti** da bi „dobio Nobelovu nagradu da ima rešenje za socijalne posledice rasta cena energije“. On je ukazao da je na minulom Forumu

EZ u Bečićima pokrenuta nova inicijativa - razvoj socijalne strategije uz aktivno učešće svih - od vlade, regulatora, sindikata do nevladinih organizacija...”. “Socijalne posledice reforme energetske regulativa definitivno trebaju veću pažnju. Strategija, međutim, cilja na razvoj energetske tržišta dok socijalna dimenzija uključuje druge komponente koje su van Memoranduma o razumevanju socijalnih pitanja, koji je potpisan 2007. godine”, naveo je Nejkov.

ATINA – Grčka uklanja pravne prepreke privatizaciji državnih javnih kompanija, kako bi do kraja 2015.godine njihovom prodajom prikupila 19 milijardi evra, na šta se obavezala paketom EU/MMF finansijske pomoći, javlja **Reuters**. Vlada je 6.septembra najpre potpisala predlog o ukidanju zakona kojim je država obavezna da zadrži minimalni udeo u javnim kompanijama, poput proizvođača električne energije Public Power Corp. Mera se odnosi i na najavljenju privatizaciju naftne kompanije Hellenic Petroleum, zatim dve velike luke i kompanije iz oblasti vodosnabdevanja, navodi agencija. Grčka mora da izmeni ili ukloni oko 70 priloga i zakona poput pomenutog, kako bi otvorila vrata startu programa privatizacije javnih kompanija.

ATINA - Grčka Vlada prenela je 17% udela u državnoj nacionalnoj elektroprivredi DEI na nacionalnu agenciju za privatizaciju. Vlada još nije odlučila hoće li unovčiti 17% udela u elektroprivredi ili će prodavati pojedinačne elektrane. Državni udeo u nacionalnoj elektroprivredi čija tržišna vrednost se kreće oko 800 miliona evra iznosi 51%, piše 18.septembra *Energia.gr*.

SOFIJA - Bugarska energetska regulatorna komisija (DKEVR) predložila je od 1.oktobra neznatno smanjenje cene prirodnog gasa za potrošače u zemlji od 0,67%. Prethodno je državna gasna kompanija Bulgargas zatražila od regulatora da odobri sniženje cena u tom iznosu, iako mu je rusku Gasprom prethodno odobrio smanjenje uvozne cene gasa za 11%. To što je regulator prihvatio da se prodajna cena gasa za kupce u Bugarskoj smanji za manje od 1%, umesto 11%, objašnjeno je namerom da se Bulgargasu omogući ušteda od 150 miliona leva,

radi konsolidovanja finansijske situacije, prenose 19.septembra sofijske *Novinite*.

PARIZ – Vlada Francuske odobrila je kompaniji GDF Suez samo dva odsto, od traženog poskupljenja cena prirodnog gasa od sedam procenata, „jer ne želi da potrošači snose posledice loše cenovne formule koju ta firma ima u dugoročnim ugovorima sa ruskim, norveškim i alžirskim izvozniciima gasa“. Premijer Jean-Marc Ayrault rekao je u sredu za radio RTL da GDF Suez mora kroz pregovore da revidira dugoročno vezivanje uvoznih cena gasa za naftu, „jer 6 odsto od zatraženo poskupljenja treba da pokrije troškove izazvane poskupljenjem uvoznog gasa“. GDF je inače u sredu saopštio da je počeo pregovore sa Gaspromom. *Platts*

BUKUREŠT - Nakon što je novi zakon o energiji stupio na snagu, rumunski trgovci strujom energiju mogu kupovati samo preko trgovačke platforme Operatora tržišta električne energije u Rumuniji (OPCOM), dok se svi ostali trgovački kanali uklanjaju iz sistema. To će dovesti do rasta cena električne energije i do 20% u odnosu na Evropsku uniju, tvrdi čelnik Rumunske robne berze (BRM). On dodaje da je čudno da, dok cena struje za krajnje kupce raste, trgovci su državnim merama istovremeno prisiljeni na snižavanje prodajne cene. Stoga se čini da je nedavnim raskidanjem ugovora nestanak trgovaca koji su imali povlašćene uslove za kupovinu i prodaju struje na rumunskom tržištu, ipak iluzija, piše rumunski portal *Nine o'Clock*.

TEMA: BP postaje suvlasnik Rosnjefta?

MOSKVA – Ruski predsednik Vladimir Putin sastao se u utorak uveče sa izvršnim direktorom britanskog naftnog giganta BP, Robert-om Dudley-em i predsednikom upravnog odbora te kompanije Carl-Henric Swanberg-om (na slici), objavljeno je u sredu na website-u Kremlja. U kratkom saopštenju se navodi da je sastanku prisustvovao i predsednik Rosnjefta Igor Sećin i uopšteno navodi da je razgovarano o nastavku i proširenju prisustva BP-a na ruskom tržištu i perspektivama saradnje sa ruskim kompanijama.

Dan kasnije dva medija su pokušala da otkriju sadržaj razgovora: **Kommersant** piše da je BP blizu potpisivanja dogovora o razmeni aktive, kojim bi britanski kolos postao jedan od ključnih akcionara u vodećoj ruskoj naftnoj kompaniji. Rosnjeft bi dobio BP-ov udeo od 50% u zajedničkom rusko-britanskom naftnom ulaganju TNK-BP, u razmenu za 10-15 milijardi dolara u gotovini i preko 12,5% udela u ruskom državnom naftnom kolosu. Time bi BP, posle ruske države, postao najveći akcionar Rosnjefta, navodi moskovski poslovnjak, pozivajući se na „jedan izvor“. **Reuters** je, pak, iz bankarskih krugova saznao da Rosnjeft „pregovara sa grupom banaka o kreditu od 15 mlrd.\$ kojim bi kupio BP-ov udeo u TNK-BP. Agencije potsećaju na propalo strateško partnerstvo koje je BP 2011. bio dogovorio sa Rosnjeftom radi zajedničke eksploatacije ruskog podmora Arktika. Iza toga je mesto BP-a zauzeo američki ExxonMobil.

UGOVARANJA, INVESTICIJE, INOVACIJE

BRISEL – Evropska elektroenergetska grupacija Eurelectric i udruženje vetro-energetskog sektora (EWEA) zajedno su pozvali evropske političke i zakonodavne institucije da očuvaju predloženi 9,1 milijardu evra težak paket investiranja u energetska infrastrukturu. Paket je predložen prošle godine kao deo šireg programa gradnje evropskih elektroenergetskih konekcija za period 2014-2020. U zajedničkom pismu upućenom pred sastanak ministara energije EU na Kipru, dva udruženja, kao i proizvođači elektroenergetskih kablova ocenjuju pomenuti paket

“krucijalnim za obnovu Evrope i zadovoljenje ciljeva vezanih za obnovljive izvore energije do 2020. Među bitnim projektima su Gradnja prenosne mreže na severnim morima, Baltički interkonekcionni plan i Interkonektori Sever-Jug, zatim inteligentna brojila kao i butući “visokonaponski autoputevi”. **Recharge**

PRAG – Češka energetska kompanija ČEZ mogla bi biti primorana da proda više elektrana nego što je planirala, radi rešavanja spora sa Evropskom komisijom, objavio je u četvrtak jedan praški list. ČEZ, najvrednija centralno evropska kompanija tržišne vrednosti 20,7 mlrd.\$, saopštila je u junu da namerava da proda (konkurentima) jednu do dve termoelektrane na

ugalj, u zamenu za povlačenje istrage EK o mogućem monopolskom ponašanju.

Hospodarske Noviny međutim piše da je 15 evropskih energetskih kompanija komentarisalo plan ČEZ-a i prenosi izjavu jednog učesnika u istrazi da sadržaj tih ocena neće biti „previše naklonjen“ češkom državnom kolosu. Iz te kompanije za sada kažu da nisu primili nikakve rezultate istrage, dok iz EK ne žele da

komentarišu.

OTAVA – Nova vlada Kvebeka odlučila je da odustane od multimilijarderskog projekta modernizacije jedine nuklearne centrale u toj kanadskoj provinciji, umesto čega će pogon biti zatvoren. Portparol dolazećeg premijera Pauline Marois potvrdio je ovo 13.septembra, reagujući na otpor koji je u javnosti izazvao promotivni film o projektu. Odlazeća vlada premijera Jeana Charesta je 2008. odlučila da obnovi NE Gentilly-2 uz investiciju od oko 2 milijarde dolara, ali su radovi zaustavljeni posle katastrofe u Japanu 2011.godine. **CBC**

LONDON – Britanski ogranak nemačkog energetskog diva RWE najavio je zatvaranje 2.000 megavata jake i 40 godina stare termoelektrane na uglj Didcot A, kao i elektrane na mazut

Fawley snage 1.000 MW do kraja marta iduće godine. RWE npower navodi u saopštenju da ove odluke, rukovođenje vladinom politikom, odražavaju izmenu energetske generacione scene V.Britanije, kroz napuštanje starih elektrana i nastajanje modernih, nisko-ugljeničihu i efikasnijih proizvodnih pogona. **Reuters**

LONDON - Gazprom Marketing & Trading, londonska trgovačka podfirma Gasproma za Evropu, potpisala je trogodišnji ugovor o prodaji prirodnog gasa kompaniji Centrica, matičnoj firmi British Gasa, objavljeno je u četvrtak. Dogovoreno je da Gasprom isporuči 2,4 milijarde kubika gasa, počev od 2014. , a vrednost posla, odnosno cena gasa, nije saopštena. **RIA Novosti**

NAFTA

RIJAD - Saudijska Arabija pokušava da izdejstvuje smanjenje cena sirove nafte na svetskim tržištima, rekao je u utorak jedan visoki zvaničnik iz Persijskog zaliva, dodajući da većina članica OPEC želi barel u vrednosti oko 100 dolara. Saudijska proizvodnja trenutno iznosi oko 10 miliona barela na dan, dok će u narednim mesecima proizvodnju nafte povećati i druge članice izvoznog kartela, prenosi **Reuters**. „Mi želimo da cene (nafte) padnu i radimo u tom pravcu. Smatramo sadašnje cene previsokim i posledicom špekulacija, a ne tržišnih razloga“, rekao je neimenovani funkcioner.

DUBAI – Svetu će biti potrebno da razvije proizvodnju dodatnih 40 miliona barela nove nafte dnevno do 2020.godine, kako bi zadovoljio potrebe, ocenio je u utorak visoki menadžer francuskog državnog kolosa Total. Jean-Luc Guizou, predsednik filijale Totala u Ujedinjenim arapskim emiratima rekao je takođe na

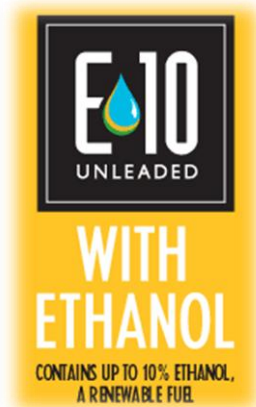
jednoj naftnoj konferenciji u Dubaiju da tih 40 mbb/d treba da zamene naftu iz iscrpljenih polja. Rekao je da isto važi i za gasni sektor, što od ove dve energetske grane traži veoma velika kapitalna ulaganja. **Platts**

PARIZ – Uprkos naftnog embarga Zapada, izvoz sirove nafte iz Irana blago je porastao u avgustu 2012. godine, navodi se u izveštaju Međunarodne agencije za energiju (IEA). Iran je, naime, u avgustu izvezio dnevno 1,1 milion barela nafte, a u

julu nešto manje od 1 mil. bbl/d. Iranska državna televizija je obelodanila da je Turska u avgustu povećala uvoz iranske nafte sa 50.000 na 200.000 bbl/d, prenosi novinska agencija

UPI.

BEČ - Austrija će odložiti uvođenje nove vrste biogoriva E10, u iščekivanju pojašnjenja Evropske unije o korištenju alternativnih goriva. E10 sadrži do 10% etanola koji se trenutno proizvodi iz poljoprivrednih kultura iz kojih se proizvodi hrana, a trebalo je da se pojavi na tržištu 1. oktobra. Evropska komisija u ponedjeljak je objavila da želi da do 2020. ograniči udeo goriva proizvedenih od poljoprivrednih kultura na samo 5%. To gorivo kupcima je dostupno u Nemačkoj od 2011. , a u Francuskoj od 2009. godine. ***EurActiv***

LONDON - Oprema za bušenje Royal Dutch Shell-a izgubila je bitku s arktičkom zimom i kompanija je odustala od planova istraživanja nafte ove godine, ali će nastaviti s bušenjem pre potpunog smrzavanja mora kako bi pripremila teren za nastavak eksploatacije 2013, javljaju ***agencije***. Shellova arktička ekspedicija koštala je od 2005. 4.5 milijardi dolara, gotovo šestinu i nvesticionog budžeta tog naftnog kolosa. U ponedjeljak, 17.septembra je tokom testiranja oštećena ogromna zatvorena metalna kupola, koja služi za zadržavanje nafte u trenutku kada krene iz bušotine. "Kako bi uspostavili čvrste temelje za operacije iduće godine, odlučili smo prekinuti bušenja u ovoj godini. Umesto toga, čim nam vreme dopusti, izbušićemo što je više izvora moguće", saopštila je kompanija.

MILAN – Italijanska naftno-gasna grupa Eni objavila je u četvrtak prvo značajnije otkriće nafte u Gani, gde istražuje na dva podmorska bloka. U saopštenju se navodi da probna proizvodnja nafte visokog kvaliteta iznosi 5.000 barela na dan, prenosi ***Reuters***.

BUKUREŠT - Ruska naftna firma LUKoil počela je 3-D seizmičko snimanje u rumunskim vodama u Crnom moru. To je ujedno njegovo prvo istraživanje na teritoriju neke članice Evropske unije. Snimanje se izvodi na blokovima East Rapsodia i Trident, a dubina mora iznosi 90 - 980 m, javlja novinska agencija ***UPI***.

PRAG - Češka državna naftna transportna firma MERO dogovara kupovinu udela kompanije Shell u naftovodu TAL, koji transportuje naftu od Trsta preko Austrije i Češke do Nemačke.. Češki mediji doznaju da bi MERO za 6% udela platio 15 mil. evra. Češka sada veći deo nafte uvozi ruskim naftovodom Družba.Ove godine Rusija je smanjila isporuke nafte tim naftovodom zbog preusmeravanja dela izvoza na novi terminal na Baltiku, javlja ***Prague Monitor***.

PRIRODNI GAS

TOKIO – Gasprom planira da početkom iduće godine donese konačnu investicionu odluku za (sedam milijardi dolara skup) projekat gradnje LNG terminala u Vladivostoku, rekao je 19.septembra za **Reuters** šef kompanijinog sektora za koordinaciju istočnih projekata, Viktor Timošilov. Gasprom je početkom ovog meseca potpisao sa japanom sporazum o gradnji fabrike za utečnjavanje prirodnog gasa na pacifičkoj obali Rusije. Vladivostok LNG terminal, predloženog kapaciteta 10 miliona tona godišnje, mogao bi biti završen do 2020.godine, piše agencija.

VAŠINGTON - Bilo koja mera koja ohrabruje izvoz utečnjenog prirodnog gasa iz SAD biće udarac nacionalnoj energetske sigurnosti, saopšteno je iz Američkog javnog udruženja za gas (APGA). Osim toga, povećanje izvoza LNG-a iz SAD, koje se očekuje u narednim godinama, moglo bi udvostručiti cene gasa na američkom tržištu, što bi obeshrabilo pokušaje da se u domaćoj energetici smanji potrošnja uglja, javlja novinska agencija **UPI**.

REGION

ZAGREB – Šest kompanija zainteresovano je za učešće u gradnji termoelektrane Plomin C, a koje u Hrvatskoj elektroprivredi (HEP) ocenjuju sposobnim za partnerstvo . HEP će do 28. septembra objaviti spisak potencijalnih partnera kojima će biti upućen poziv za dostavljanje obavezujućih ponuda do kraja ove godine", saopšteno je iz te kompanije. Nemački RWE, HEP-ov partner u projektu Plomin 2 odlučio je da ne učestvuje, a tu odluku obrazlaže strukturom svog evropskog energetskeg portfelja i ograničenjima u kapitalu. RWE je međutim zainteresovan za učešće u svojstvu tehničkog savetnika u projektu, koji bi vodio brigu o upravljanju i održavanju objekta i dobavljanju energenta i prodaji proizvedene električne energije.

Energetika-net primećuje da je „zanimljivo da je RWE ovih dana obnovio saradnju s Vladom Srbije upravo za gradnju energetskih objekata.

ZAGREB - HEP je uputio zahtev za poskupljenje grejanja za bezmalo 37% u Zagrebu, Velikoj Gorici, Sisku, Zaprešiću, Samoboru i Osijeku. Kao razloge navodi činjenicu da cene grejanja nisu menjane od 2009. i da cena goriva, koje je u međuvremenu poskupelo, čini tri četvrtine troškova – i to gas za više od 60%, a mazut za više od 40%. Mediji navode da bi poskupljenje zahvatilo oko 123.000 domaćinstava i da bi se prosečan mesečni račun peopeo od 400 kuna na 550, piše 17.septembra *Business.hr*.

ZAGREB - Umesto da glavnu reč konačno prepuste struci, hrvatski političari su najglasniji i sad kada je HEP Toplinarstvo zatražilo poskupljenje grejanja u šest gradova, komentariše 18.septembra *Tportal* i dodaje: „Bivša premijerka Jadranka Kosor s ponosom se setila kako je ona 2009. isti zahtjev odbila. Zaboravila je napomenuti da je tada smenila upravu Hrvatske energetske regulatorne agencije (HERA) jer je podržala poskupljenje. Nakon toga je 'hrabro' prebacila odlučivanje o ceni grejanja na lokalnu vlast“. Za vreme tog loptanja, toplane su nagomilale više od milijardu kuna gubitaka i to bez podataka za 2011. godinu. Toplinari sad nade polažu u Vladu da će što pre doneti novi zakon o energiji po kome će poslednu reč o ceni imati HERA. U Sloveniji sistem dopušta da se cene grejanja koriguju automatizmom, po tačno određenoj formuli, prateći cene gasa.

SOFIJA - Bugarska energetska regulatorna komisija (DKEVR) predložila je od 1.oktobra nezatno smanjenje cene prirodnog gasa za potrošače u zemlji od 0,67%. Prethodno je državna gasna kompanija Bulgargas zatražila od regulatora da odobri sniženje cena u tom iznosu, iako mu je rusku Gasprom prethodno odobrio smanjenje uvozne cene gasa za 11%. To što je regulator prihvatio da se prodajna cena gasa za kupce u Bugarskoj smanji za manje od 1%, umesto 11%, objašnjeno je namerom da se Bulgargasu omogući ušteda od 150 miliona leva, radi konsolidovanja finansijske situacije, prenose 19.septembra sofijske **Novinite**.

SOČI - Predsednik Republike Srpske Milorad Dodik i čelnik Gasproma Aleksej Miler potpisuju 21.septembra u Sočiju sporazum o zajedničkoj saradnji koji podrazumeva formiranje zajedničke firme koja će preuzeti investiranje izgradnje kraka gasovoda Južni tok kroz Srpsku. Gasprom dobija udeo od 60 odsto u toj firmi, a ostalo Vlada Republike Srpske. " Sporazum podrazumeva definisanje međusobnih odnosa i omogućava izgradnju dve gasne elektrane na prostoru Republike Srpske u narednim godinama što predstavlja naš dodatni kapacitet za energetska stabilnost i energetska bezbednost Republike Srpske", rekao je Dodik pred polazak za Soči. **Capital.ba**

ZAGREB - Prema podacima s MOL-ove internet stranice, kompanija trenutno drži 49,1% deonice Ine, što je 1,6% veći udeo od onog koji je mađarski naftaš imao sredinom prošle godine. **Večernji list** pretpostavlja da je MOL svoj udeo povećao realizacijom opcijskih ugovora o kupovini 1,6% akcija koje je sklopio prošle godine. MOL nije zakonski obavezan da obaveštava javnost i ostale deoničare o povećanju svog udela jer nisu prešli nijedan novi prag.

ZAGREB - Hrvatskom naftnom kompanijom Inom upravlja se nezakonito, uz potpunu dominaciju mađarskog MOL-a. Sva izvršna ovlašćenja u operativnom vođenju firme drži predsednik uprave Zoltan Aldott, svaka važnija odluka donosi se posle konsultacija s MOL-ovom centralom u Mađarskoj, a hrvatski članovi uprave o većini tih odluka nisu ni obavешteni, stoji u hitnom zahtevu za održavanje sednice uprave Ine, koji su prošle nedelje podneli njeni hrvatski članovi – Niko Dalić, Ivan Krešić i Davor Mayer, objavljuje **Poslovni dnevnik**.